

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 marca 2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na podstawie art. 1 ust. 8 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność, po rozpatrzeniu wniosku J. W. z dnia 14 stycznia 2015 r. określił, że według stanu na dzień 14 stycznia 2015 r. umorzeniu będą podlegały należności z tytułu składek:

- na ubezpieczenia społeczne za okres od lipca 2000 r. do grudnia 2000 r. w łącznej kwocie 5 674,94 zł, w tym z tytułu: składek – 1 780,94 zł, odsetek – 3 894,00 zł;

Jednocześnie w punkcie II określił, iż warunkiem umorzenia wskazanych wyżej należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu. Wskazano, że należności z tytułu składek za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku nieobjęte postępowaniem o umorzenie należy uregulować w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty włącznie, zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych oraz wydanym na jej podstawie rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 21 września 2017 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest Zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

W załączniku do decyzji wskazano, że w terminie 12 miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji J. W. powinna spłacić zaległe składki:

- na ubezpieczenia społeczne za okres od sierpnia do listopada 2012 r. oraz od marca 2013 r. do grudnia 2016 r. w wysokości 33 161,71 zł plus 1 774,00 zł z tytułu odsetek plus koszty upomnienia w wysokości 58,00 zł

- FUZ za styczeń 2021 r. w wysokości 381,81 zł

/decyzja k.38 - 40, załącznik k.43 akt ZUS/

W dniu 21 kwietnia 2021 r. pełnomocnik J. W. zaskarżył w jej imieniu ww. decyzję w zakresie pkt II tj. warunku umorzenia należności podlegających umorzeniu poprzez spłatę należności niepodlegających umorzeniu w wysokości 35 317,52 zł. Pełnomocnik skarżącej wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji w zakresie pkt II i uznanie, że J. W. nie posiada żadnych należności do spłaty niepodlegających umorzeniu, które to warunkują umorzenie należności z pkt I decyzji. Pełnomocnik J. W. wniósł ponadto o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/odwołanie k.3 – 5/

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

/odpowiedź na odwołanie k.10 – 11/

Na rozprawie w dniu 25 lipca 2022 r. pełnomocnik wnioskodawczynie podniósł zarzut przedawnienia składek za lata 2013 – 2016.

/protokół rozprawy z dnia 25 lipca 2022 r., płyta CD k.234/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W okresie objętym skarżoną decyzją wnioskodawczynie J. W. prowadziła pozarolniczą działalność gospodarczą i z tego tytułu podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom. Za lata: 2012 - 2016 wnioskodawczynie nie opłaciła wszystkich

wymaganych prawem składek. Wnioskodawczyni nie opłaciła składki na FUZ za styczeń 2021 r. Na przestrzeni lat J. W. była informowana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych o kwocie zaległych należności składkowych.

/zeznania wnioskodawczyni min.00:03:20 – 00:18:27 rozprawy z dnia 11 maja 2022 r. , płyta CD k.50 , dokumentacja akt ZUS/

Wnioskiem z 14 stycznia 2015 r. J. W. wystąpiła o umorzenie nieopłaconych należności na ubezpieczenia emerytalne , rentowe i wypadkowe za cały okres objęty ustawą.

/wniosek k.1 akt ZUS/

Postanowieniem z dnia 14 kwietnia 2016 r. znak (...) - (...). organ rentowy zawiesił postępowanie prowadzone w sprawie ustalenia okresów podlegania ubezpieczeniom społecznym przez J. W..

/postanowienie k.20 akt ZUS/

Postanowieniem z dnia 26 kwietnia 2016 znak (...) - RED (...) ZUS zawiesił postępowanie w sprawie wniosku J. W. z 14 stycznia 2015 r.

/postanowienie k.21 - 22 akt ZUS/

Pismem z dnia 30 października 2020 r. , w związku z toczącą się sprawą przed Sądem Rejonowym, wnioskodawczyni wystąpiła o wydanie decyzji o okresach podlegania ubezpieczeniom społecznym.

/pismo k.25 akt ZUS/

Decyzją z dnia 16 grudnia 2020 r. za numerem (...) - (...) ZUS uznał że jako osoba (...) podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu społecznemu od 1 marca 2009 r. do 3 lipca 2012 r. od 1 stycznia 2013 r. do 31 stycznia 2013 r. oraz od 1 stycznia 2017 r. do 3 lutego 2017 r. Powyższa decyzja nie została zaskarżona i jest prawomocna.

/decyzja k. 26 – 28 akt ZUS/

Postanowieniem z dnia 26 lutego 2021 r. znak (...) - RED - JU organ rentowy podjął zawieszony postępowanie w sprawie z wniosku z dnia 14 stycznia 2015 roku.

/postanowienie k.32 – 33 akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 15 marca 2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na podstawie art. 1 ust. 8 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność, po rozpatrzeniu wniosku J. W. z dnia 14 stycznia 2015 r. określił, że według stanu na dzień 14 stycznia 2015 r. umorzeniu będą podlegały należności z tytułu składek:

- na ubezpieczenia społeczne za okres od lipca 2000 r. do grudnia 2000 r. w łącznej kwocie 5 674,94 zł, w tym z tytułu: składek – 1 780,94 zł, odsetek – 3 894,00 zł;

Jednocześnie w punkcie II określił, że warunkiem umorzenia wskazanych wyżej należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu. Wskazano, że należności z tytułu składek za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku nieobjęte postępowaniem o umorzenie należy uregulować w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty włącznie, zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych oraz wydanym na jej podstawie rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 21 września 2017 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest Zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

W załączniku do decyzji wskazano, że w terminie 12 miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji J. W. powinna spłacić zaległe składki:

- na ubezpieczenia społeczne za okres od sierpnia do listopada 2012 r. oraz od marca 2013 r. do grudnia 2016 r. w wysokości 33 161,71 zł plus 1 774,00 zł z tytułu odsetek plus koszty upomnienia w wysokości 58,00 zł;

- FUZ za styczeń 2021 r. w wysokości 381,81 zł /decyzja k.38 - 40, załącznik k.43 akt ZUS/

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o całokształt materiału dowodowego zebranego w sprawie, a mianowicie o powołane wyżej dokumenty znajdujące się w aktach sprawy oraz w załączonych aktach organu rentowego. Przedmiotowe dokumenty nie były kwestionowane w toku postępowania przez żadną ze stron i pozwalają, zdaniem Sądu Okręgowego, na wydanie prawidłowego rozstrzygnięcia. W tym miejscu wskazać należy, że skarżąca w trakcie toczącego się postępowania nie podważyła skutecznie ustaleń organu rentowego, co do wysokości składek niepodlegających umorzeniu, jak również nie udowodniła, że sporne składki uległy przedawnieniu.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie i podlega oddaleniu.

W dniu 15 stycznia 2013 r. weszła w życie ustawa z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. 2012 poz. 1551). Ustawa ta – zwana dalej ustawą abolicyjną - przewiduje możliwość umorzenia składek na ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy oraz odsetek za zwłokę i pozostałych powstałych kosztów

(w tym kosztów egzekucyjnych), dla wszystkich osób prowadzących pozarolniczą działalność, które w okresie od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 28 lutego 2009 roku podlegały obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu oraz wypadkowemu,

z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności i nie opłaciły należnych z tego tytułu składek.

Zgodnie z treścią art. 1 ust. 1 ustawy abolicyjnej, na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 roku obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.):

1) która przed dniem 1 września 2012 r. zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust. 8,

2) innej niż wymieniona w pkt 1

- umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 28 lutego 2009 roku oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

W ustępie 2 art. 1 ustawy abolicyjnej przewidziano, że w przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność, o których mowa w art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy wymienionej w ust. 1, wniosek o umorzenie składa płatnik składek. Natomiast w ustępie 3 art. 1 ustawy abolicyjnej postanowiono, że w przypadku, gdy płatnik, o którym mowa w ust. 2, zakończył prowadzenie pozarolniczej działalności, wniosek o umorzenie składa osoba, o której mowa w ust. 1.

Zgodnie zaś z dyspozycją ust. 6 art. 1 ustawy abolicyjnej umorzenie należności, o których mowa w ust. 1, skutkuje umorzeniem nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za ten sam okres oraz należnych od nich, za ten sam okres, odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów

upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Zgodnie z uregulowaniem art. 1 ust. 8 powołanej ustawy Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję określającą warunki umorzenia, w której ustala także kwoty należności, o których mowa w ust. 1 i 6, z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych.

Powyższa ustawa uzależnia jednak możliwość umorzenia zaległości z okresu od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 28 lutego 2009 roku od nieposiadania zaległości w opłacie za składki niepodlegające umorzeniu. Warunkiem umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6, jest bowiem nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych, za okres od dnia 1 stycznia 1999 r., do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek, o którym mowa w ust. 2, oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego (ust. 10 ustawy abolicyjnej).

Zgodnie zaś z treścią ust. 11 przywołanej ustawy należności, które nie podlegają umorzeniu, należy uregulować - opłacić w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji o umorzeniu należności.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję o odmowie umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6 - w przypadku niespełnienia warunku, o którym mowa w ust. 10, z uwzględnieniem ust. 7, 11 i 12 (ust. 13 ustawy abolicyjnej).

Wnioski o umorzenie należności można było składać w terminie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy abolicyjnej, tj. do dnia 15 stycznia 2015 r.

Zgodnie z zapisami ustawy abolicyjnej, w przypadku, gdy w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia, niepodlegające umorzeniu należności zostaną rozłożone na raty albo zostanie odroczone termin ich płatności, warunek opłacenia należności niepodlegających umorzeniu, uważa się za spełniony po zakończeniu realizacji umowy. Po spełnieniu powyższego warunku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wyda decyzję w sprawie umorzenia należności.

Ponadto osoby nie będące prawnikami ani księgowymi mogą nie wiedzieć, które kwoty podlegają umorzeniu, dlatego decyzja powinna bądź w sentencji bądź w jej uzasadnieniu wskazywać te kwoty i w takim terminie, aby mógł dokonać zapłaty składek przed końcem wyznaczonego terminu (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2021 r. do sygn. akt I USKP 23/21 i I (...) P 39/21.).

J. W. wystąpiła z wnioskiem do organu rentowego o umorzenie należności z tytułu nieopłaconych składek w związku z podleganiem ubezpieczeniu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie analizowanej ustawy abolicyjnej.

W tym miejscu wskazać należy, że zgodnie z art. 6 k.c. to na wnioskodawczyni spoczywał ciężar dowodowy w niniejszej sprawie. Oparcie polskiej procedury cywilnej na zasadzie kontrydiktoryjności jedynie w wyjątkowych przypadkach pozwala Sądowi na podjęcie czynności mających na celu pobudzenie inicjatywy stron, a zasadą w tym zakresie jest samodzielne dążenie uczestników postępowania do wykazania prawdziwości podnoszonych twierdzeń. Jeżeli twierdzenie istotne dla rozstrzygnięcia nie zostanie udowodnione, to o merytorycznym rozstrzygnięciu sprawy decyduje rozkład ciężaru dowodu. Zatem strona, na której spoczywa ciężar dowodu, ponosi ryzyko ujemnych skutków niedopełnienia swoich obowiązków w tym zakresie. Sąd Okręgowy uznał również, zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 grudnia 1996 roku, że nie jest zarówno zobowiązany, jak i uprawniony do przeprowadzenia dochodzenia w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych

pozwalających na ich udowodnienie ani też do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (patrz wyrok SN z dnia 17 grudnia 1996 roku, I CKU 45/96, OSNC 1997/6-7/76).

Tymczasem wnioskodawczyni nie wykazała w niniejszym postępowaniu za pomocą dostępnych środków dowodowych, że nie jest zobowiązana do spłaty należności niepodlegających umorzeniu i tym samym spełnia warunki umorzenia określone w ustawie z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność bezwarunkowo.

Tym samym wobec treści przywołanych przepisów ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku, organ rentowy prawidłowo wydał decyzję określającą warunki umorzenia, w której uzależnił umorzenie należności J. W. od spłaty przez nią należności niepodlegających umorzeniu.

Odnosząc się natomiast do podniesionego przez odwołującego zarzutu przedawnienia roszczeń Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, (a w tym przedawnienia odsetek) należy wskazać, że zgodnie z treścią art. 24 ustawy systemowej należności z tytułu składek, czyli składki, odsetki za zwłokę, koszty egzekucyjne, dodatkowe opłaty i opłaty prolongacyjne, których płatnik składek nie uregulował w terminie podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji lub egzekucji sądowej. Zakład Ubezpieczeń Społecznych może na drodze egzekucji administracyjnej lub sądowej dochodzić należności z tytułu składek tylko wówczas, gdy nie uległy one przedawnieniu. W odróżnieniu od przedawnienia cywilnoprawnych roszczeń majątkowych, w przypadku których upływ terminu przedawnienia nie powoduje wygaśnięcia zobowiązania, przedawnienie należności z tytułu składek powoduje wygaśnięcie zobowiązania składkowego.

Z dniem 1 stycznia 2012 r., na podstawie art. 11 pkt 1 ustawy o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców - zmieniającego treść art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, skrócony został okres przedawnienia składek na ubezpieczenia społeczne z 10 do 5 lat. Ponieważ bieg przedawnienia większości spornych należności składkowych rozpoczął się przed dniem 1 stycznia 2012 r., dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy kluczowe znaczenie ma art. 27 powyższej ustawy regulujący zagadnienia intertemporalne. Zgodnie z jego ust. 1, do przedawnienia należności z tytułu składek, o którym mowa w art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, którego bieg rozpoczął się przed dniem 1 stycznia 2012 r., stosuje się przepisy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z tym że bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia 1 stycznia 2012 r. Wedle zatem zasady wynikającej z tego przepisu do należności składkowych nieprzedawnionych do 1 stycznia 2012 r. (według starych zasad z zastosowaniem 10-letniego okresu przedawnienia) ma zastosowanie 5-letni termin przedawnienia, z tym jednakże bardzo istotnym zastrzeżeniem, że liczy się go nie od daty ich wymagalności, tak jak o tym stanowi art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, ale od dnia 1 stycznia 2012 r. Wyjątek od tej zasady ustanawia ust. 2 przywołanego przepisu, stosownie do którego jeżeli przedawnienie rozpoczęte przed dniem 1 stycznia 2012 r. nastąpiłoby zgodnie z przepisami dotychczasowymi wcześniej, przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu. Powołana regulacja oznacza, że wybór odpowiedniego terminu przedawnienia 5-letniego (liczonego od dnia 1 stycznia 2012 r.) lub 10-letniego (liczonego od daty wymagalności składki) - zależy od tego, który z nich upłynie wcześniej.

Wbrew jednak stanowisku strony skarżącej, w przedmiotowej sprawie nie doszło do przedawnienia składek za okres 2012 – 2016 r. Nie ulega wątpliwości, że złożenie przez skarżącą w dniu 14 stycznia 2015 r. wniosku o umorzenie skutkowało zawieszeniem biegu terminu przedawnienia składek do dnia uprawomocnienia się decyzji (art. 1 ust. 15 ustawa z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność).

W tym stanie rzeczy odwołanie wnioskodawczyni jako niezasadne podlegało oddaleniu, o czym Sąd Okręgowy orzekł w sentencji orzeczenia na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Sędzia

Z:odpis doręczyć składającemu wniosek o uzasadnienie.

Sędzia.